

Afdeling Ontwikkeling

Startnotitie milieubeleidsplan

gemeente Goirle

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	3
1.1	Waarom een milieubeleid?.....	3
1.2	De startnotitie.....	3
1.3	Landelijk en provinciaal beleid.....	3
1.4	Duurzaamheid in milieubeleidsplan Goirle.....	4
1.5	Huidige milieu- en klimaatbeleid.....	4
2	Milieubeleidsthema's.....	5
2.1	Thema's uit het bestuursakkoord.....	5
2.1.1	Lokale energieopwekking.....	5
2.1.2	Lokale waterzuivering.....	5
2.1.3	Lokale reststroomverwaarding.....	6
2.2	Hoofdthema's in het milieubeleidsplan.....	6
2.2.1	Energie.....	6
2.2.2	Afval.....	6
2.2.3	Water.....	6
2.2.4	Biodiversiteit.....	7
2.3	Overige thema's in het milieubeleidsplan.....	7
2.3.1	Geluid en trillingen.....	7
2.3.2	Lucht en geur.....	7
2.3.3	Bodem.....	7
2.3.4	Externe veiligheid.....	8
3	Instrumenten.....	9
3.1.1	Milieuvergunningverlening en handhaving.....	9
3.1.2	Milieu educatie en communicatie.....	9
4	Plan van aanpak.....	10
4.1	Integraliteit.....	10
4.2	Tijdsplanning.....	10

1 Inleiding

1.1 Waarom een milieubeleid?

Gemeenten zijn niet verplicht om een milieubeleidsplan op te stellen; in de Wet milieubeheer is dit slechts als een optie opgenomen. Desondanks wil de gemeente Goirle wel een milieubeleidsplan opstellen om daarmee invloed te kunnen uitoefenen op de bescherming van het milieu door richting te kunnen geven aan te nemen beslissingen. Met betrekking tot dit milieubeleid heeft de raad in het bestuursakkoord 2014-2018 het college de opdracht gegeven om actie te ondernemen op het vlak van duurzame integrale ontwikkeling en daartoe een stappenplan aan te bieden aan de raad. In het collegeprogramma 2014-2018 is vervolgens met betrekking tot duurzaamheid de volgende ambitie opgenomen:

"We willen een duurzaam Goirle dat uiterst zorgvuldig omgaat met energie, water en (eindige) grondstoffen. We nemen onze verantwoordelijkheid niet alleen voor nu maar ook voor de toekomst van onze jeugd."

De bij deze ambitie behorende doelstelling is het opstellen van een Milieubeleidsplan 2015-2018 waarin de thema's energieopwekking, waterzuivering en reststroomverwaarding aan bod komen en op basis waarvan een jaarplanning kan worden gemaakt. Deze jaarplanning kan dan worden geëvalueerd in het milieujaarverslag. Het opstellen van een milieujaarverslag waarin de taken worden beschreven die op basis van onder meer de Wet milieubeheer uitgevoerd moeten worden ter bescherming van het milieu is overigens voor gemeenten wel een wettelijke verplichting.

1.2 De startnotitie

Zoals ook in het collegeprogramma is vastgelegd, begint het proces om te komen tot een milieubeleidsplan met het opstellen van een startnotitie. Deze notitie geeft een globaal beeld van de inhoud van het plan en van de diepgang waarmee de verschillende thema's aan de orde zullen komen. Tevens beschrijft het de weg om te komen tot het milieubeleidsplan en de partijen die erbij zullen worden betrokken. Het milieubeleid vormt een samenhangend geheel voor verschillende onderwerpen waarvoor in sommige gevallen ook losstaand beleid is ontwikkeld.

Met de startnotitie geeft de gemeenteraad het proces waarmee en de kaders waarbinnen het milieubeleid in Goirle zal worden vormgegeven. De hoogte van de ambities op de verschillende thema's worden, in overleg met de gemeenteraad, in het milieubeleidsplan zelf bepaald.

1.3 Landelijk en provinciaal beleid

Het Rijk en de Provincies zijn wel wettelijk verplicht een milieubeleidsplan en een milieubeleidsprogramma vast te stellen. Op het gebied van duurzaamheid is er landelijk veel beleid dat inspiratie en sturing kan geven. In het provinciaal milieuplan van Noord-Brabant is beschreven dat het leef- en vestigingsklimaat wordt bepaald door de 3 P's: People (sociaal-cultureel kapitaal), Planet (ecologisch kapitaal, waaronder bodem, lucht en water) en Profit (economisch kapitaal). Milieubeleid is geen doel op zich maar creëert randvoorwaarden voor het versterken en ontwikkelen van de drie kapitalen. Deze kapitalen zijn niet onafhankelijk van elkaar. In 1987 is dit in de duurzaamheidsdefinitie van Brundtland als volgt verwoord:

"Een ontwikkeling die voorziet in de behoeften van de huidige generatie wereldburgers, zonder dat daarbij het vermogen van de toekomstige generaties in gevaar wordt gebracht om in hun eigen behoefte te kunnen voorzien."

1.4 Duurzaamheid in milieubeleidsplan Goirle

De definitie van Brundtland wordt nog steeds veel gebruikt. Duurzaamheid gaat om het zoeken naar de ideale balans tussen ecologische, economische en sociale belangen op de korte en de lange termijn. Voor het milieubeleidsplan Goirle wordt het begrip duurzaamheid beperkt tot de ecologische aspecten. Daarbij wordt de invloed die maatregelen kunnen hebben op economische en sociale aspecten wel meegenomen, maar er wordt niet specifiek gemeten of gestuurd op deze laatste twee. De duurzaamheid van economische en sociale aspecten in Goirle komen in andere beleidsstukken uitgebreid aan bod.

1.5 Huidige milieu- en klimaatbeleid

Het huidige milieubeleid dateert van 5 januari 1999. Dit beleid is verouderd en wordt ook niet meer als basis gebruikt voor het opstellen van het milieujaarverslag. Op 29 september 2009 heeft de raad de "Kadernota Klimaatbeleid gemeente Goirle" vastgesteld, met als ambitie een CO₂ neutraal Goirle in 2036. In dit beleid is een routekaart voor een CO₂ neutraal Goirle opgenomen, waarin de strekking van maatregelen wordt beschreven waarmee deze ambitie kan worden bereikt. Deze routekaart is echter nooit, zoals wel gepland was, uitgewerkt in een draaiboek. Voorgesteld wordt om de maatregelen en ambities uit het klimaatbeleid te evalueren en een onderdeel te laten worden van het nieuwe milieubeleidsplan.

2 Milieubeleidsthema's

In het bestuursakkoord is een voorzet gegeven voor de thema's die aan de orde moeten komen in het milieubeleidsplan. Voorgesteld wordt om naast deze thema's nog andere thema's mee te nemen om een compleet beeld van ecologische duurzaamheid te krijgen. Hierbij is onderscheid gemaakt in thema's die uitgebreid aan bod zullen komen en thema's die vooralsnog minder aandacht zullen krijgen.

2.1 Thema's uit het bestuursakkoord

In het bestuursakkoord is met betrekking tot duurzaamheid het volgende opgenomen:

"We zetten de komende periode vooral in op drie elementen, die een bijdrage leveren aan de duurzaamheidsopgave richting de toekomst én een beroep doen op de verantwoordelijkheid van inwoners. Dit met als uitgangspunt dat de uitvoering uiteindelijk meer dan kostendekkend kan en dus zeker budgettair neutraal zal zijn."

Onderstaand een omschrijving van de 3 elementen zoals die in het bestuursakkoord is gegeven, en daaronder het voorstel voor de wijze waarop dit element in het milieubeleidsplan zal terugkomen.

2.1.1 Lokale energieopwekking

Bestuursakkoord:

Er ontstaan veel lokale energiecorporaties met als doel zelf verantwoordelijk te zijn voor de opwekking en het gebruik van energie/elektriciteit, afhankelijk van de context van de omgeving. Denk hierbij aan een combinatie van WKO-installaties, kleinschalige windenergie, zonne-energie en vergisting. De gemeente kan hierin initiëren en faciliteren en moet haar rol pakken als samenwerkingspartner van inwoners en ondernemers, net als de provincie en de Midden Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij voor Energie & Duurzaamheid (MOED).

Milieubeleidsplan:

In de Kadernota Klimaatbeleid gemeente Goirle zijn diverse mogelijkheden beschreven om het energiegebruik terug te dringen, om groene energie op te wekken en zijn mogelijkheden voor lokale energieopwekking beschreven. In het milieubeleidsplan zullen al deze maatregelen herzien worden, waarbij ook de verschillende mogelijkheden voor lokale energieopwekking en de wijze waarop we dit als gemeente kunnen faciliteren of initiëren verder onderzocht worden.

2.1.2 Lokale waterzuivering

Bestuursakkoord:

Er bestaan uitstekende waterzuiveringstechnieken die qua doeltreffendheid, veiligheid, exploitatie en toepasbaarheid een adequaat alternatief bieden voor het aloude, onderhoudsintensieve en kostbare rioleringsstelsel. Op wijk, straat, blok of gebouwniveau kan een moderne installatie worden aangelegd die water reinigt en herbruikbaar maakt en dat te verwaarden is vanuit de reststromen die het oplevert. Met name bij het plannen van nieuwbouw kan dit als experiment door de gemeente worden aangemoedigd.

Milieubeleidsplan:

Het waterschap heeft een zorgplicht voor de zuivering van stedelijk afvalwater. De gemeente heeft een zorgplicht voor het inzamelen en transporteren van stedelijk afvalwater naar een zuiveringstechnisch werk en voor het doelmatig inzamelen en verwerken van hemelwater dat perceelseigenaren niet zelf kunnen verwerken. Met het initiëren van lokale waterzuivering, wordt een waterschapstaak overgenomen. Omdat waterzuivering geen gemeentelijke taak is, lijkt het niet logisch om dit als gemeente als een van de elementen voor

verduurzaming op te nemen. Desondanks initieert de gemeente wel kleinschalige opvang en zuivering van hemelwater met bijvoorbeeld helofytenfilters in het Molenpark en wadi's.

In het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) dat in de raadsvergadering van december 2014 is vastgesteld, is de duurzame afvalwaterketen besproken. Voor een meer duurzame, milieuvriendelijke inrichting van de afvalwaterketen wordt op termijn gedacht aan onder andere kringloopsluiting en hergebruik van afvalwater. De omvang van de waterstromen in Goirle is (vooralsnog) niet van dien aard om de terugwinning van energie en grondstoffen op individueel niveau kosteneffectief plaats te laten vinden. Met behulp van een haalbaarheidsstudie worden de mogelijkheden hiervoor onderzocht.

2.1.3 Lokale reststroomverwaarding

Bestuursakkoord:

De verwaarding van de huishoudelijke reststromen kan zo op een dusdanige wijze, dat maximaal 5% in de verbrandingsovens belandt en de overige 95% hergebruikt kan worden. Onze gemeente kan het voorbeeld van Zuidoost-Brabantse gemeenten volgen en eenzelfde doelstelling formuleren. Vanaf 2017 zou kunnen worden overgegaan tot realisatie als partijen in de keten het toestaan. Zo kan er nu al een belangrijke stap voorwaarts gezet worden door het plastic afval huis-aan-huis in te zamelen en op die manier te kijken of er meer volume gegenereerd wordt en inwoners aan te zetten tot gedragsaanpassing.

Milieubeleidsplan:

Op 16 juni 2014 heeft Bureau Milieu en Werk tijdens een thema-avond een toelichting gegeven op het door hen opgestelde Grondstoffenbeleidsplan. Uit dit plan blijkt dat er op het gebied van afval duidelijk nog grote (financiële en milieu) verbeterlagen zijn te maken. De afronding van dit plan is echter blijven liggen totdat de nieuwe functie beleidsmedewerker milieu en duurzaamheid was ingevuld. Gezien de grote winsten die hier te behalen zijn en de contracten die begin 2016 en begin 2017 aflopen, wordt voorgesteld om niet te wachten op het milieubeleidsplan, maar al eerder te beginnen met de afronding van het Grondstoffenbeleidsplan en enkele maatregelen hieruit zelfs al in gang te zetten voordat het plan is afgerond. Het Grondstoffenbeleidsplan zal daarna wel in de jaarlijkse evaluaties van het hele milieubeleidsplan meegenomen worden.

2.2 Hoofdthema's in het milieubeleidsplan

De in deze paragraaf genoemde thema's zullen uitvoerig aan bod komen in het milieubeleidsplan, omdat verwacht wordt dat hier op het gebied van duurzaamheid grote kansen liggen voor de gemeente Goirle. Voor deze thema's zullen in het milieubeleidsplan ambities worden geformuleerd.

2.2.1 Energie

Mede aan de hand van de Kadernota Klimaatbeleid wordt bekeken op welke wijze energie bespaard of duurzaam opgewekt kan worden en hoe bewustwording kan worden vergroot. Hierbij zullen ook de mogelijkheden voor lokale energieopwekking worden meegenomen en zal bekeken worden in hoeverre we innovatieve manieren voor duurzame energieopwekking en voor energiebesparing kunnen stimuleren. Dit zal in overleg met woningbouwverenigingen, ontwikkelaars, scholen en ondernemers worden gedaan.

2.2.2 Afval

In een apart Grondstoffenbeleidsplan worden de verschillende verbetermogelijkheden voor afvalscheiding en inzameling uitgewerkt.

2.2.3 Water

In het vGRP is voor de periode 2015-2019 de strategische koers met betrekking tot riolering en water beschreven. Naast dit rioleringsplan zullen in het milieubeleidsplan ook mogelijkheden voor waterbesparing aan

de orde komen en zal aandacht besteed worden aan de bescherming van de grondwaterwinning aan de Gilzerbaan in Tilburg.

2.2.4 Biodiversiteit

Wereldwijd verslechtert de biodiversiteit. Het aantal verschillende soorten dieren, planten en micro-organismen neemt af. De overheid wil daarom de biodiversiteit nationaal en internationaal behouden en duurzaam gebruiken. Hiertoe heeft de gemeente Goirle de internationale Countdown 2010 verklaring ondertekend die als doel heeft de afname van de biodiversiteit een halt toe te roepen. In 2009 is een actieprogramma biodiversiteit gemeente Goirle opgesteld waarin wordt beschreven hoe deze extra inspanning omgezet wordt in concrete acties. Ook is in 2009 samen met de gemeenten Bladel, Eersel, Hilvarenbeek en Reusel-De Mierden en het Waterschap De Dommel een gebiedsgericht uitvoeringsprogramma opgesteld om in de buitengebieden landschaps- en natuurwaarden te versterken (STIKA). In het milieubeleidsplan worden deze beide programma's geëvalueerd. Hiervoor zal gebruik gemaakt worden van de kennis en kunde van het biodiversiteitsteam Goirle.

De Regte heide en Riels laag zijn aangewezen als Natura 2000 gebied waarvoor de provincie beheerplannen en handavingsplannen heeft opgesteld. De ontwikkelingen hiervan zullen worden gevolgd in het milieubeleidsplan en de milieujaarverslagen.

De grote kaders van groenstructuren worden bepaald door het groenstructuurplan dat in 2014 is opgesteld waarin de waardevolle groenstructuren binnen de bebouwde kom zijn aangegeven en waar deze kunnen worden versterkt. In 2015 wordt voor het buitengebied een landschapsbeleidsplan opgesteld. In deze plannen is biodiversiteit slechts een afgeleide.

2.3 Overige thema's in het milieubeleidsplan

Naast de bovengenoemde thema's zijn er nog een aantal andere thema's van belang om het beeld van ecologische duurzaamheid compleet te maken. Vooralsnog zien we voor deze thema's echter geen grote kansen om op het gebied van duurzaamheid verbeterlagen te maken. Om die reden zullen deze thema's de komende periode minder aandacht krijgen, zodat de prioriteiten op eerder genoemde thema's gelegd kunnen worden. Wel is het van belang om de ontwikkelingen van deze thema's te blijven volgen.

2.3.1 Geluid en trillingen

De Wet geluidhinder biedt geluidsgevoelige bestemmingen (zoals woningen) bescherming tegen geluidhinder van wegverkeerlawaai, spoorweglawaai en industrielawaai door middel van zonering. In de gemeente Goirle is met name geluidhinder van wegverkeerlawaai van belang. In het beleidsplan zal vastgelegd worden op welke wijze met wegverkeerslawaai in de gemeente Goirle wordt omgegaan, waarbij ook gekeken wordt naar hetgeen in het GVVP reeds is vastgelegd.

2.3.2 Lucht en geur

Brabant voldoet nu en in de nabije toekomst niet overal aan de grenswaarden voor luchtkwaliteit voor fijn stof (PM10) en stikstofdioxide (NO₂). Voornaamste oorzaken hiervoor zijn het verkeer en de intensieve veehouderij. Goirle werkt mee aan het nationaal samenwerkingsprogramma luchtkwaliteit (NSL). In het milieubeleidsplan wordt uitgewerkt in hoeverre lucht en geur een probleem zijn in Goirle en hoeveel aandacht hier de komende jaren aan zal moeten worden besteed.

2.3.3 Bodem

Het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) stelt milieu hygiënische randvoorwaarden aan het hergebruik van bouwstoffen, grond en baggerspecie, in en op de bodem en in oppervlaktewateren. In Goirle is in 2011 de bodemfunctiekaart vastgesteld, in 2012 de bodemkwaliteitskaart en in 2013 de bodembeheernota. De

bodemkwaliteitskaart loopt in 2017 af. In het milieubeleidsplan wordt onderbouwd hoeveel aandacht er de komende jaren nodig zal zijn voor het thema bodem in Goirle.

2.3.4 Externe veiligheid

De wetgeving op het gebied van externe veiligheid is met name geregeld in het BEVI (besluit externe veiligheid inrichtingen) en REVI (regeling externe veiligheid inrichtingen). Binnen de gemeente Goirle zijn twee LPG tankstations die vallen onder het BEVI en daarnaast lopen er dwars door de gemeente Goirle twee hoge druk aardgasleidingen en een pijpleiding van Defensie. Voor deze leidingen in het Besluit externe veiligheid buisleidingen van toepassing. In het milieubeleidsplan wordt aangegeven op welk wijze in Goirle de externe veiligheid wordt geborgd.

3 Instrumenten

In het milieubeleidsplan zal naast de eerder genoemde thema's ook aandacht komen voor de wijze waarop instrumenten worden ingezet die de gemeente ter beschikking heeft om de ambities waar te maken.

3.1.1 Milieuvergunningverlening en handhaving

Met vergunningverlening en handhaving op grond van de Wet milieubeheer kan de gemeente invloed uitoefenen op de milieubelasting die wordt veroorzaakt door inrichtingen. De wijze waarop vergunningverlening uitgevoerd moet worden is wettelijk vastgelegd. In het handhavingsbeleid 2014-2017 en in de jaarlijkse uitvoeringsprogramma's is uitgewerkt op welke wijze invulling wordt gegeven aan het instrument handhaving. In het milieubeleidsplan en in de milieujaarverslagen zal met betrekking tot deze instrumenten dan ook voornamelijk verwezen worden naar bestaande beleidsstukken.

3.1.2 Milieu educatie en communicatie

Zoals ook in het bestuursakkoord is verwoord, is het met betrekking tot duurzaamheid van belang een beroep te doen op de verantwoordelijkheid van de inwoners. Het begint er dan mee dan men zich bewust is van de gevolgen van keuzes die worden gemaakt. Dit kan door middel van educatie en communicatie worden bereikt.

Bij educatie is het belangrijk om de aandacht te richten op de jeugd. Het Natuurmuseum Brabant in Tilburg krijgt al jaren subsidie van de gemeente Goirle voor het organiseren van milieu educatie in Goirle. In het milieubeleidsplan zal bekeken worden hoe effectief deze invulling is en of er andere of meer mogelijkheden zijn om de educatie vorm te geven. Hierbij zullen scholen en jeugdverenigingen betrokken worden en zal gekeken worden naar de mogelijkheden van lokale initiatieven.

Daarnaast komt ook aandacht voor communicatie over de thema's, de te treffen duurzaamheidsmaatregelen en de behaalde resultaten om zo de bewustwording van burgers te vergroten. Voorbeelden van communicatieactiviteiten zijn deelname aan de Week van het Water (zoals ook in het vGRP is aangegeven), en aan de Nacht van de Nacht. Voor de uitvoering hiervan zal samenwerking met het Bteam worden gezocht.

4 Plan van aanpak

4.1 Integraliteit

Om stappen te kunnen maken op het gebied van duurzaamheid is het belangrijk om dit integraal aan te pakken en al bij de vorming van het beleid zoveel mogelijk partijen te betrekken.

Intern zal overleg zijn om de verschillende beleidsstukken waarin duurzaamheid ook een rol speelt te kunnen koppelen aan het milieubeleidsplan om de verbinding te borgen.

Externe partijen zoals MOED, de Schone Leij en het B-team, maar ook ondernemers, de woonstichting, ontwikkelaars en scholen kunnen helpen bij de vorming van het beleid, maar zijn ook nodig om uitvoering te geven aan het beleid. Door verschillende partijen al in een vroeg stadium te betrekken kunnen onderling eenvoudiger samenwerkingsverbanden worden gelegd om bijvoorbeeld duurzame energie in collectiviteit op te wekken waar alle partijen bij gebaat zijn.

4.2 Tijdsplanning

Na vaststelling van de startnotitie voor het Milieubeleidsplan (in juli 2015) zullen de volgende stappen worden genomen om het milieubeleidsplan vorm te geven:

Juli-dec 2015	Inventarisatie van wet- en regelgeving, beleid en huidige situatie in Goirle. In overleg met interne en externe partijen worden ambities bepaald en maatregelen voorgesteld in een uitvoeringsprogramma voor de beleidsperiode.
Jan 2016	Bespreken van de ambities en maatregelen met de gemeenteraad tijdens een thema avond.
Jan-mrt 2016	Concept milieubeleidsplan opstellen.
Mrt 2016	Concept milieubeleidsplan vaststellen door college en ter inzage leggen
April 2016	Inspraak verwerken
Juni 2016	Milieubeleidsplan door de gemeenteraad laten vaststellen en bekendmaken.
Jaarlijks	In de milieujaarverslagen zal een terugkoppeling worden gegeven van de acties die zijn uitgevoerd in het kader van het uitvoeringsprogramma van het milieubeleidsplan.

De onderliggende beleidsstukken, zoals het grondstoffenbeleidsplan en het landschapsbeleidsplan volgen een eigen planning. Ook over deze stukken zal in de milieujaarverslagen terugkoppeling worden gegeven.